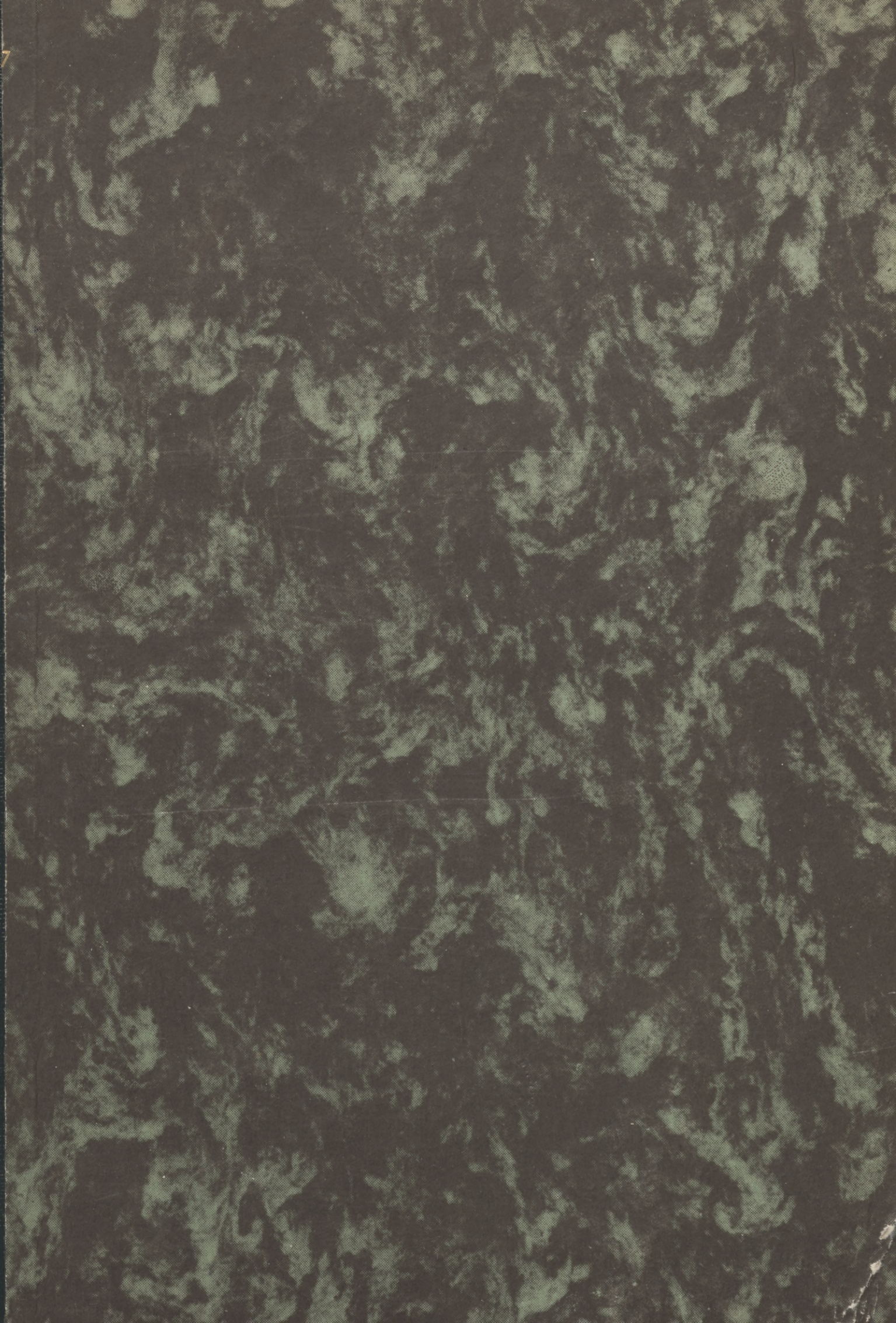

295 927

5927

K 58

WERFER KÁROLY AKAD. KÖNYVNYOMDÁJÁNAK

MONOGRAPHIÁJA.

KASSAI MŰVELŐDÉSI TÁRSASÁG
ADHATÓ
ELI

1606.

1885.

KASSA, MDCCCLXXXV.

295927

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
N. Növevényképek
185 64 2046 SZ.

R
2

ajlik az élet. A kor hullámai nyugodtan tova hömpölyögnek, a falevél nem mozog; s ime a messze tájról utra kél egy csöndes szellő, átszeli a bérceket, megpihen a völgy ölében, majd ismét továsiet, idegen földre lép s ez mostohán fogadja, sőt el is üzi. Erre megtizszerezi lépteit, hogy mielőbb »Isten hozád«-ot mondjon a határnak, pedig mire oda ért, ereje nőttön nőtt: nem szellő már, de vihar s mint ilyen nem lelhet többé nyugtot. Utat tör erdön, mezön át, dúl, bont, dönt s elsodor mindent, mi gátat vet s midőn először érzi, hogy elfáradt, akkor látja csak, miként a végsőig kell küzdenie, mert már korszakot romboló orkán.

Igy szülemlik meg az eszme, a gondolat, így dőlnek romba országok, pusztúlnak népek s midőn elvégre az eszme diadalra jut: századok vesznek el a semmiségbe, midőn a béke angyala veszi át az uralmat: korszakok romjai fölött épül fejedelmi széke.

Künn dúl a vihar, pusztít az elem, ismét az eszme
indúlt körutjára s ime a világ figyelme egy perczre —
hisz egy év csak egy percz a korszak történetében — a
béke otthona, a három orom s a négy folyam drága földje
felé irányúl, melynek szíve rövid időre a világ metropo-
lisa lön.

Magyarország örömnepet ül, síkra szállott a kül-
földdel, hogy lerontsa azon gyanúnak még árnyékát is,
melyben sok ellensége üdülni szeret. Dunaparti fővárosát
Mekkájává tette s fölhívta az egész világot, hogy ismerje
meg előbb egészen s azután mondjon ítéletet. A magyar
büszkén zarándokol ezen Mekkába, mert érzi és tudja, mi-
ként a csemete immár terebélyes nagy fa s az országos
kiállítás lesz az ő és a hatalmas külföld békéltető Philippije.

*

Werfer Károly kassai könyvnyomdatulajdonos is nö-
velte jelen kiállításunkon azon adathalmazt, mely hazánk
kulturális fejlődéséről nyílt bizonyítványt állít ki. Bemutatja
azon termékek egy részét, melyek hivatása volt Magyar-
ország saisi fátyolát a sajtó, könyvnyomtatás s könyvki-
adás terén is lehullatni annál is inkább, mert míg egyrészt
hosszu multat tüntet fel, melyből az utókor számára sokat,
nagyon sokat mentett meg, addig másrészt igazol bennün-
ket azon kishitűek előtt, kik vajmi kevés jót engednek
reánk félni.

Hatvanhárom esztendeje, hogy Felsőmagyarország szék-
helyén egy nyomda a Werfer-család tulajdona s 281 éve,

hogy az igénytelennek látszó Hernád-parti Kassa nyomdát örzött falai között, ugyanazt, mely e régi család birtokába ment át s mely azt a viharteljes idő közepette életben tartotta s bírja manap is.

Ily mult nem teszi érdektelenné, ha e nyomda történetét dióhéjban ez alkalommal napfényre hozzuk.

Kétségtelen és bizonyításra sem szorul, hogy a reformatio eszméje adott nemcsak a Kárpátok honában, de Armin földjén is lendületet azon találmánynak, mely száműzte a költséges és hosszadalmas írka-firkát, Guttenberg János nevét halhatatlanná tette s Nürnberg piaczára országvilágnak feltámadást hirdető emléket állított fel. A könyvnyomtatás lassan terjedt s nagyon kevés város dicsekszik azzal, hogy ősrégi nyomdával bír. A reformatio terjedése, a vallási villongások, az egyházi viták égető kérdéssé tévők a nyomda felállítását s azzá teheték különösen Kassán, mely a felvidéknek, a protestantismus fészkeinek központja volt. Így magyarázható meg, mint Korabinszky írja, hogy Kassán bizonyos Türsch János Dávid már 1600—1604 körül nyomdát állított fel, mely egy századon keresztül a protestánsok, névszerint: Fischer János (1610—1613), Mollerus Miklós (1621—1625), Scholcz Dániel (1626—1662), Severini Márk (1663), Severini Zsuzsanna (1664—1667), Türtsch Dávid s később özvegye (1668), Boschitz István és Erik (1669-től) kezében volt. A XVIII. század első napjaiban (1713) Ketzler András és neje jezsuita-kollegiumot alapítván, a nyomda is oda vándorolt s 1774-ig volt a Jézusrend birtokában, amikor is azt helytartótanácsi engedélyvel

(7600 frton) Landerer Mihály de Fűskúth vette meg s bírta 1822-ig.

Midőn a nyomdát ez évi november 29-én Werfer Károly (a jelenlegi tulajdonos nagyatyja) magához vevé, 3 kézi sajtóból, 43 féle fractur-antiqua-szekrényből s mintegy 100 mázsa betüből állott s udvarán saját festéktörési teljes berendezés volt.

A Werfer-család Dél-Tyrolból származott Magyarországra s Lugoson honpolgári jogot nyert. Legidősebb férfi tagja, Werfer Károly, ki a kassai nyomdát átvette, az 1805-iki napoleoni nemes fölkelésben résztvett, mint ezt Temesmegyének különös közgyűléssé alakult karai és rendei Temesvárott 1820. évi január 10-én tartott ülésükben kimondták s jegyzőkönyvi kivonatban meg is örökítették.

Idejébe esik a nemzeti irodalom felvirágzása. Az irány, melyet a bécsi magyar testőrség megpendített, mindinkább terjedt s minden nagyobb város a hazai nyelv gyúpontja lőn. Így Kazinczy Ferencz s irodalmunk több elsőinek működése is Kassához s a »Minerva« szépirodalmi lap s egyéb mű kiadásával e nyomdához fűződik. A kezdetlegesség e korszakában a nyomda tehát valóságos missiót gyakorolt a felvidéken. Hivatásszerű kötelességének tartotta anyanyelvünket e legelhagyatottabb vidéken terjeszteni s ezért nemcsak szépirodalmi termékek, de ifjúsági iratok, a közgazdaság, a polgári s katonai élet minden szakmájába vágó művek, imakönyvek, a nevelés előbbre vitelét célzó szakszerű munkák kiadásával is biztosított mind nagyobb tért a magyar érzelemnek, a zengzetes magyar szónak.

Igaz, hogy a kor német művet is követelt, de e mellett mindenkor az igaz hazafiság szent célja lebegett a kiadó szemei előtt s ha ma egy félszázad lezajlása után végig olvassuk azon jegyzéket, mely ez idő könyvkiadásait tartalmazza, csakis arról győződhetünk meg, hogy a szív mindig helyén volt, érezte kötelességét és sugalma volt a vezércsillag. S ha magát a német kiadást vesszük figyelembe, a hazafiság ezekből is helyyel-közzel kisugárzik; így a 30-as években megjelent »Bothe für und von Ungarn« képes hetilapnak címe is bizonyság szavaink mellett s hogy tovább ne menjünk, volt idő, midőn a színészet első napjai beköszöntek, hogy teljesen ingyen nyomatta — sokszor selymen, atlaszon — a színlapokat, még e téren sem feledvén, miként hazájának tesz szolgálatot.

Ily irányt képviselve, ily eszméért küzdve bírta Werfer Károly a nyomdát 1847-ig. Ez időben nagyobbodott a lithographiával I. Ferencz királynak 1833-ban kelt oklevele alapján. Korában (1838) indult meg a »Kassa-Eperjesi Értesítő« (Kundschaftsblatt), mely most »Kaschauer Zeitung« (Kassa-Eperjesi Értesítő) név alatt mint helyi s közgazdasági hetenként háromszor megjelenő lap, 47-ik évfolyamát futja; idejében adatott ki először a »Vaterländischer Hauskalender für Ungarn und Siebenbürgen«, mely ma 53-ik évfolyamában, Magyarország összes könyvpiacain, sőt a Lajthán túl is nagyon keresett naptár.

1847-ben, a legválságosabb időben fia, Werfer Károly József vette át a nyomda vezetését. Bécsben végezvén tanulmányait s a könyves városokat (Drezda, Lipcse, Mün-

chen, Nürnberg) bejárván, mint teljesen szakképzett tért vissza s fölépíté azon épületet, melynek szilárd alapjához az igaz hazafiság hordozta a köveket. A szabadságharcz a tett mezejére hívta s mint a kassai lovas nemzetőri osztály zászlóvivője Galiczia ellen részt vett a zborói táborozásban s a kassai hegyen vívott ütközetben mint Pulszky Sándor alezredes nyargoncza működött.

Atyjának nyomdokain haladt, a fonalat, melyet atyja bocsátott útnak, tovább gombolyítá s a lelkesedés, mely a nyomdát mindig áthatotta, idejében sem lohadt le. A magyar kiadások egymást érték s még a reactio napjai — daczára a pressionak — sem voltak képesek a megindult mozgalmat visszútra téríteni, csak rövid időre is megakasztani. Üzletében a legképzettebb szakembereket alkalmazta s egy perczet sem mulasztott el, hogy szorongatott hazájának a tett mellett saját körében is segédkezet ne nyujtson.

Vezetése s kiadása alatt láttak napvilágot 1848-ban az »Ábrázolt folyóirat« s az »Oberungarische Illustrirte Zeitung«, melyeknek illustratióit eredeti fametszvény nélkül a mai zinkographiának megfelelő módon, specialis találmányával s az akkori viszonyokhoz képest, természetesen olcsón állította elő; ő volt az, ki két ízben tábori sajtót nyujtott a szabadságharcz parancsnokainak, először kényszerüségből, ráparancsolás folytán Schlick-nek, utóbb hazafui kötelességből s a magyar-kormány felszólítására hazánk fiainak, mint ezt a következő sorok igazolják :

»648. R. P. K. sz. Nyílt rendelet az országos honvédelmi bizottmányból. Melynél fogva oda utasítatnak az illető hatóságok, hogy Werfer Károly József urnak, mint a magyar tábori sajtó igazgatójának Debreczenből Kassára és onnan a magyar hadsereg főtáborába az álladalom számára vásárolt gyorsajtó vitelére megkivántató előfogatokat készpénzfizetés mellett kiszolgáltassák. Kelt Debreczenben, Martius 27-én 1849. Az országos honvédelmi bizottmány tagja: Madarász László s. k.»

E tábori sajtó, melyen útközben is szedtek, a kassai kormánybiztos, Comáromi József által kiállított leltár szerint következő részletekből állott: egy sajtó két hengerrel, autographirozáshoz szükséges könyomdasajtó négy kövel és ehez megkivántató mindennemű apróbb részekkel; hét láda betű; két láda nyomtató készlet (festék stb.), négy pakoláshoz szükségelt láda s az ezeknek szállítására megkivántató társzekerek. (A német tábori sajtó, mely csak pár napig élt, Tokaj közelében működött először, a magyar Gödöllőn, amaz egy proklamációt, ez egy gödöllői kéményseprő-mester mint kém ellen hozott ítéletet nyomván ki.) A világosvári gyásnapok után a nyomda is eltűnt, hihetőleg orosz kézbe jutott.

Midőn a vihar, mely egész Európát bejárta, lecsendesült, Werfer Károly József újra hozzáfoghatott a térítés nagy művéhez s halála napjáig egy hajszálnyira sem tért le az egyenes és előirt útról, sőt tovább ment, kettőztetett erővel indítá meg a gépet, hogy azt, mit a füst és por

aerajában elmulasztott, helyreüsse. Fia Károly, a nyomda jelenlegi tulajdonosa, ekkor már oldala mellett állott. Jött is az elismerés minden oldalról, még a királyi udvartól is azon alkalomból, mely kassai tartózkodását (1857) emlékezetessé tette. A kivilágított városon tartott körutja közben a nyomda a helyiség kapuja elé állíttatott. Ő Felsége megállapodott s ekkor nyujtották át az egész nyomdaszemélyzet s a megszáámíthatlan sokaság lelkes éljenzései között a diszes albumot s az e napra készített fényes kiállítású s Ő Felsége a királynénak átnyujtandó ünnepi hála-költeményt. A kocsí tova robogván, a gép ujlag megindíttatott s százezer példányban nyomattatott és szóratott szét a közönség közé a költemény s ő Felségeik arczképeinek egy-egy példánya.

A loyaltás, a hazafiság e sajátszerű nyilvánulásaért Ő Felségeik a helyhatóság utján s a miniszterek és az udvar főbbjei külön-külön írásban fejezték ki köszönetüket.

Ily díszpéldányok, dicsköltemények s a kiadásban megjelent lapok ünnepi kiadványai később, midön a nyomda jelenlegi tulajdonosára Werfer Károlyra ruháztatott, gyakrabban jelentek meg. Az ezüst mennyegző, Ő Felségének Kassán léte s legutóbb a trónörökös esküvője idejében a nyomda sohasem feledkezett meg azon hazafiui érzelméről s hódolatról, melylyel koronás királya, családja és a haza íránt viseltetik. Így ez utóbb nevezett alkalommal gazdagon kiállított hódolati verset küldött a boldog fenséges párnak, melyért a koronaörökös nevében Bombelles gróf sürgö-

nyileg s a boldog mennyasszony részéről Pálffy gróf levélben köszönetet fejeztek ki.

A nyomda mostani birtokosa, Werfer Károly, kassai születésű. Tanulmányait elvégezvén, tapasztalatok gyűjtése céljából a külföld (Német-, Angol-, Franciaország) főbb városait beutazta, tanult, buvárkodott mindenütt s visszatérvén 1859-ben, atyját nagy feladatában erősen támogatta. Gazdag tárházából sok került ki, mi úgy a lithographia, mint a nyomtatás mezején életrevalónak bizonyult be. Találmányai, javításai még ma is nem egy külföldi nyomdában alkalmaztatnak s a számos elismerő nyilatkozat, mely fáradozásainak köszönete, megerősíti azon hiedelmet, hogy működését e téren is érdemelt siker koronázta.

Hogy mily jó névnek örvendett a nyomda, igazolja azon körülmény is, hogy 1850-től kezdve 1861-ig szerződésileg volt lekötve, miként a felvidéken a helytartóságoknak, bíróságoknak, megyei hatóságoknak s országos pénzügyigazgatóságoknak a szükséges nyomtatványokat szállítsa, miután olcsóbban állította ki, mint a bécsi állami s a budai egyetemi nyomda. A német korszak megszűntével a kiegyezésig pedig ugyanilyenmü szerződés kötötte a pénzügy- s postaigazgatóságokhoz.

1872-ben ülte a család az egész nyomdaszemélyzet s a hatósági képviselők jelenlétében a cégnek 50 éves fennállását s ma már csak három év választ el azon időponttól, melyben még most is fennálló és virágzó lapjának a »Kaschauer Zeitung«-nak (Kassa-Eperjesi értesítő) félszázados jubileumát megünneplendi.

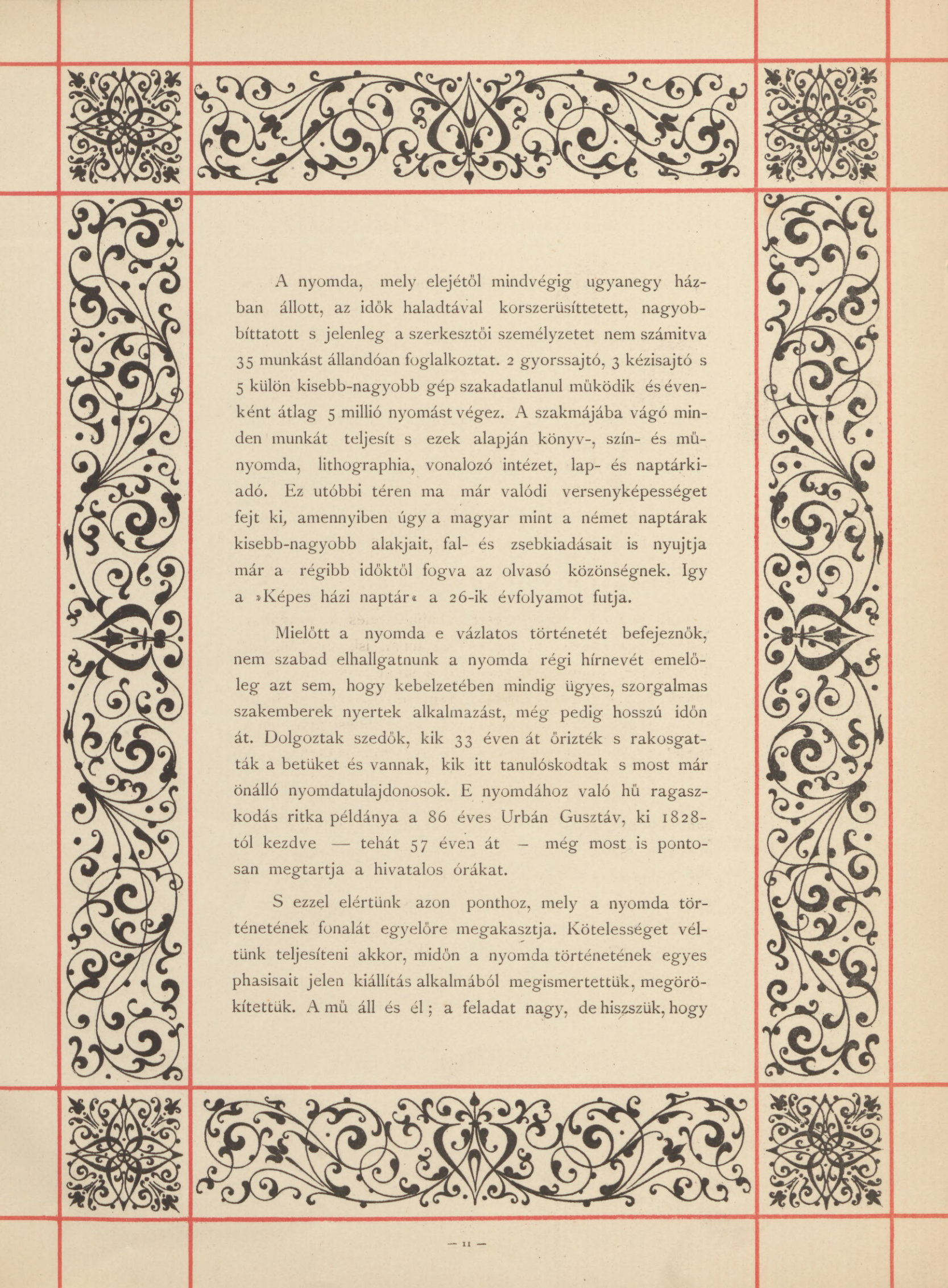

Ha most végig tekintünk azon hosszú időn, mely 1822-től napjainkig terjed s hatvanhárom — mondhatjuk viszontagságteljes — évet zár kebelébe, ha meggondoljuk, mily ellenhatás között kelle küzdenie s ennyi vizsály és irigység után is meg tudta őrizni önállóságát nemcsak, de ma oly szilárd alapon áll, hogy — ha szabad a jövőbe tekintenünk — mi sem ingatja azt meg, bátran mondhatjuk, hogy a Werfer-család a hazafiság által reá rótt kötelességnek mindenkor híven, önzetlenül eleget tett. Az út elő volt írva s csak e nyomda régibb s újabb termékeire kell tekintenünk s meggyőződhetünk, hogy ez uton emelt fővel, bátran haladt.

A nyomda, míg egyrészt az ujjáébredés korszakában az édes nyelv asyluma volt, később annak iskolája lön. Áldozatot nem kimélve, terjesztette a szent tant s ha valaminek, ugy e nyomda örökös szemének köszönhető, hogy a sok idegen elem között hazánk művelődési ága mind-egyikének nyújtott ha nem sokat, de mégis valamit.

Az újabb időben, jelenlegi tulajdonosának Werfer Károlynak vezetése alatt is sokat produkált e nyomda a szépirodalom, tanirodalom, a közgazdaság és journalistika terén. A gazdasági kiadások, az iskolakönyvek s a szépirodalmi termékek még most is köz-kézen forognak s az 1866-ban kiadott »Közlöny«, mely a megye hivatalos lapja is volt, valamint a 70-es években megjelent »Felső-magyarországi szemle« stb. vegyes tartalmu lapok sem téveszték el céljokat.

A nyomda, mely elejétől mindvégig ugyanegy házban állott, az idők haladtával korszerűsített, nagyobbított s jelenleg a szerkesztői személyzetet nem számítva 35 munkást állandóan foglalkoztat. 2 gyorssajtó, 3 kézisajtó s 5 külön kisebb-nagyobb gép szakadatlanul működik és évenként átlag 5 millió nyomást végez. A szakmájába vágó minden munkát teljesít s ezek alapján könyv-, szín- és műnyomda, lithographia, vonalozó intézet, lap- és naptárkiadó. Ez utóbbi téren ma már valódi versenyképességet fejt ki, amennyiben úgy a magyar mint a német naptárak kisebb-nagyobb alakjait, fal- és zsebkiadásait is nyújtja már a régibb időktől fogva az olvasó közönségnek. Így a »Képes házi naptár« a 26-ik évfolyamot futja.

Mielőtt a nyomda e vázlatos történetét befejeznök, nem szabad elhallgatnunk a nyomda régi hírnevét emelöleg azt sem, hogy kebelzetében mindig ügyes, szorgalmas szakemberek nyertek alkalmazást, még pedig hosszú időn át. Dolgoztak szedők, kik 33 éven át őrizték s rakosgatták a betüket és vannak, kik itt tanulóskodtak s most már önálló nyomdatulajdonosok. E nyomdához való hű ragaszkodás ritka példánya a 86 éves Urbán Gusztáv, ki 1828-tól kezdve — tehát 57 éven át — még most is pontosan megtartja a hivatalos órákat.

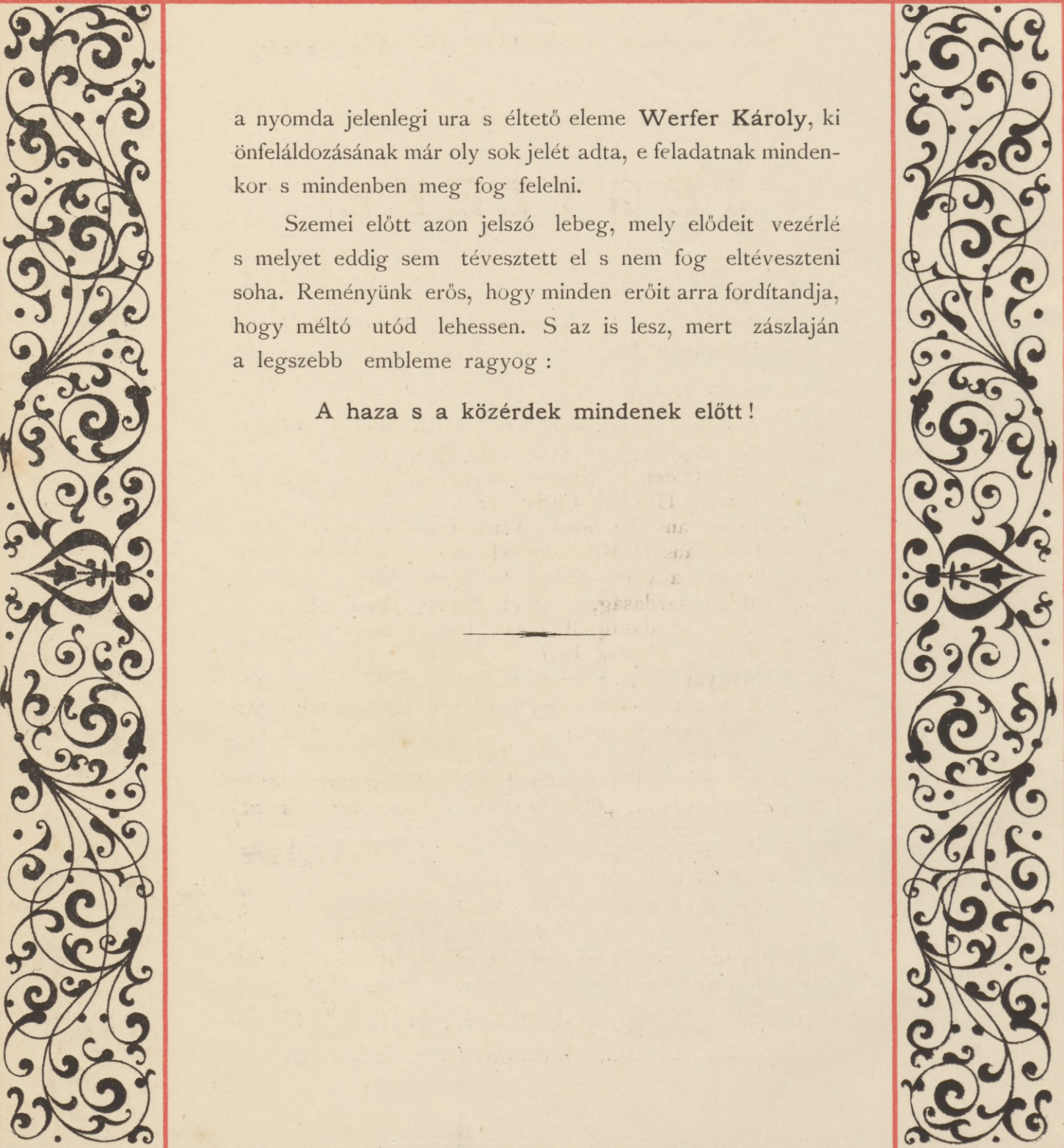
S ezzel elértünk azon ponthoz, mely a nyomda történetének fonalát egyelőre megakasztja. Kötelességet véltünk teljesíteni akkor, midőn a nyomda történetének egyes phasisait jelen kiállítás alkalmából megismertettük, megörökítettük. A mű áll és él; a feladat nagy, de hiszszük, hogy

a nyomda jelenlegi ura s éltető eleme Werfer Károly, ki
önfeláldozásának már oly sok jelét adta, e feladatnak minden-
kor s mindenben meg fog felelni.

Szemei előtt azon jelszó lebeg, mely elődeit vezérlé
s melyet eddig sem tévesztett el s nem fog eltéveszteni
soha. Reményünk erős, hogy minden erőit arra fordítandja,
hogy méltó utód lehessen. S az is lesz, mert zászlaján
a legszebb embleme ragyog :

A haza s a közérdek mindenek előtt !

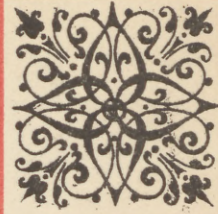

Budapesti országos ált. kiállítás. 1885. XIX. csoport.

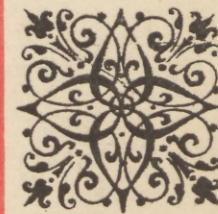
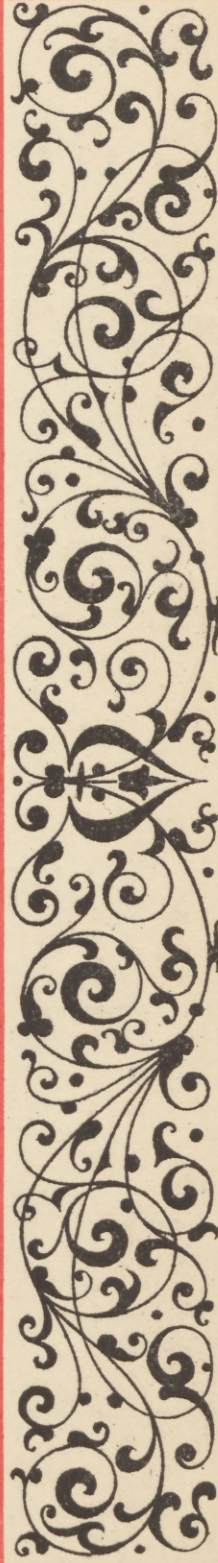
A kiállított tárgyak
J E G Y Z É K E.

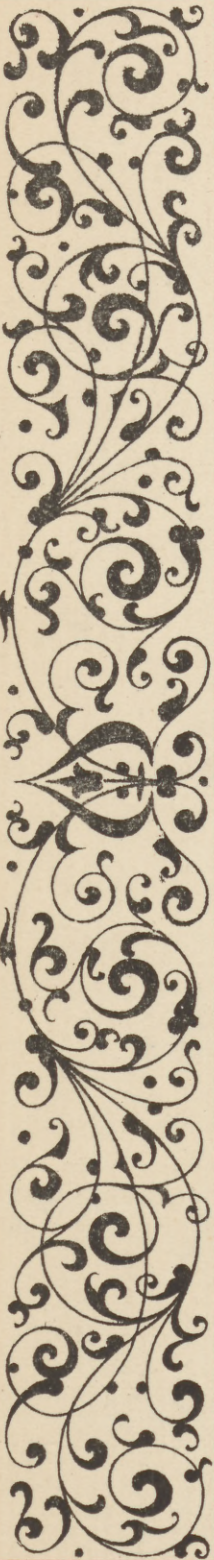
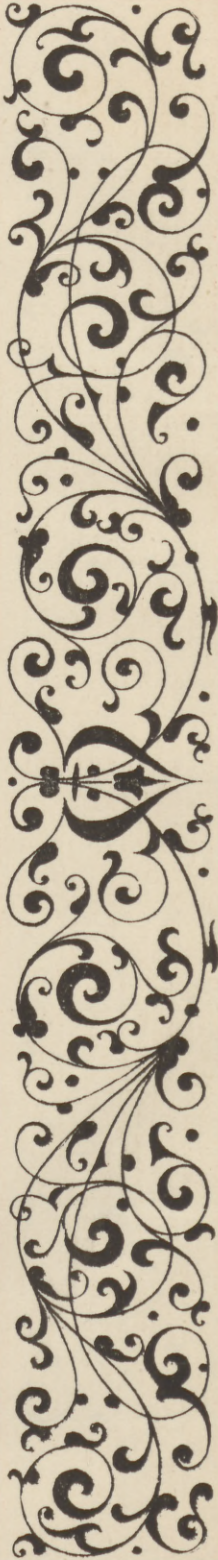
1. sz. Ábrázolt Folyóirat, I. évf. Werfer Károly. 1848.
2. » Andachtsbuch, für den Militärstand. 1838.
3. » Ausführliche Beschreibung der Mineral-Bäder et Heilquellen Ungarns etc. 1834.
4. » A fogyasztási adók kézikönyve. III. kiadás. Irta: Arday Ignác. 1884.
5. » Pénzügyi Zsebnaptár. Irta: Arday Ignác. 1885.
6. » Az 1848-ik évi törvényczikkelyek. 1848.
7. » Sittenlehren u. Klugheitsregeln in Versen. Beuthler Johann, Heinrich Christ. 1836.
8. » Bilder aus der hohen Tátra u. den Pioninen. 1879.
9. » Bilder aus der Kirchengeschichte von S. Weber. 1876.
10. » Bosko, a vörös ördög. II. kiadás. 1870.
11. » Mezei gazdaság, I. kötet. Burger János. 1835.
12. » Mezei gazdaság, II. kötet. Burger János. 1835.
13. » Bűbajos kertész, kézi könyvecske. 1836.
14. » Magyar tiszti írásmód, II. kiadás. Bokrányi J. 1846.
15. » Ki-ki a maga szerencséjének kovácsa. Csontos I. 1830.
16. » Szép nem ügyvédje, az asszonyi becset sértegető vádokok ellen. Csontos István. 1830.
17. » Der echte Tokayer u. das Tokayer Weingebirge. 1877.
18. » Zergliederung des Werkes Ueber den Credit. Dessewffy Joseph Graf. 1831.
19. » Der vaterländische Pilger von u. für Ungarn u. Siebenbürgen. I. Jahrgang. 1832.
20. » Ein Blick in die Zukunft. Mit Bezug auf einen Krieg zwischen Oesterreich-Ungarn u. Russland. 1877.
21. » Attila elődei. 2 rész 1 kötet. Földvály Ákos. 1876.
22. » Francia nyelvmester. Földvály Ákos. 1877.
23. » Egészség kathekhizmusa. III. kiadás. Granville. 1836.
24. » Nemzeti szakács-könyv. P. P. Hofbauer Anna. 1826.
25. » Emlék-füzér. Iglódy Győző. 1870.

-
-
-
26. sz. Der Juden-Messias, als Rechtsfreund, Hausirer, Bettler, als Narr. Illiny Georg. 1851.
27. » A vengszenni (vincennes) Sybilla. Kalisch Dr.
28. » Magyar helyesírastan. Katinszky Géza. 1879.
29. » A költészettan alapelemei. Katinszky Géza. 1878.
30. » Kleine Geographie des Oesterr. Kaiserthums. 1829.
31. » Eredeti színjátékai. I. kötet. Klestinszky L. 1836.
32. » A kassai magyar színészet 96 év. Klestinszky L. 1878.
33. » Árpádia, I. évfolyam. Kovacsóczy Mihály. 1833.
34. » Árpádia, II. évfolyam. Kovacsóczy Mihály. 1835.
35. » Égi szövétneke, imakönyv a tanuló-ifjúság számára. Kussinszky Arnold. 1876.
36. » Kaschauer Kundschafts-Blatt. I. Jahrgang. 1838.
37. » Kassa-Eperjesi-Értesítő 23. évfolyam. 1861.
38. » Kaschauer-Zeitung, 43. Jahrgang. № 53+102. 41 Jahrgang. № 47 39. Jahrgang. № 104+105+106.
39. » Képesújság, I. évfolyam. Werfer Károly. 1848.
40. » Közlöny. Felső-Magyarországi vegyes tartalmú heti lap. I. évfolyam. Werfer Károly. 1866.
41. » Leitfaden zum mündlichen Religions-Unterricht für die evang. Jugend. 1835.
42. » Legújabb közhasznú s mulattató kis hazai naptár II. évfolyam. Werfer Károly. 1849.
43. » Juhtartásra és gyapjuösmerésre vezérlő útmutatás. Löhner Dr. 1834.
44. » Zeitweilige Instructionen für die Aerzte der k. ung. Ober-Donau-Armee. Lumnitzer Alexander. 1849.
45. » Ideiglenes utasítás a földunai m. kir. hadsereg orvosai számára. Lumnitzer Sándor. 1849.
46. » Ungarns Bäder Heilquellen. Mandel J. 1860.
47. » Magyar képes házi naptár, 26 évfolyam. 1885.
48. » Mezei és kerti kalendárium. I. kötet. 1832.
49. » Mezei és kerti kalendárium. II. kötet. 1834.
50. » Az új mérték. Mikes Gyula. 1875.
51. » Mindenkori tökélyes erdei s vadászati kalendárium. 1835.
52. » Das Tokayer Weingebirge. Hegyallya. Mohl J. et A. G. Laszgallner. 1828.
-

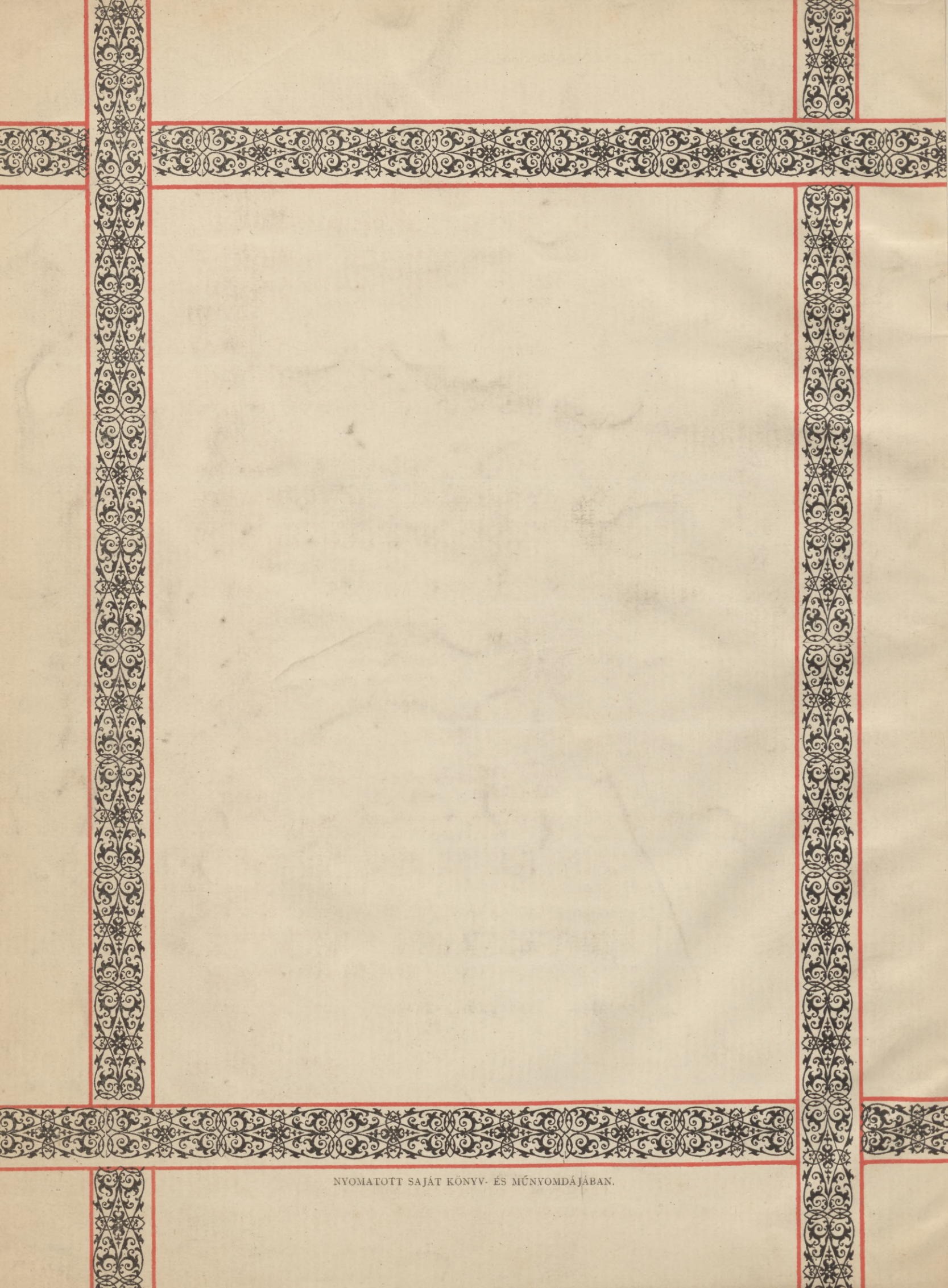

53. sz. Mythologie der Griechen, Römer et Aegypter. 1837.
54. » Neuer vaterländischer Haus-Kalender. I. Jahrg. 1826.
55. » Neuer belehrender Pfennig-Kalender. IV. Jahrg. 1841.
56. » Oberungarische illustrierte Zeitung. I. Jahrgang. 1848.
57. » Overné kapitány, csodás kalandjai, vagy a haiti néger zendülés iszonya. 1838.
58. » A keresztyén hit, remény és szeretetnek főelvei. Parlaghy Ferencz János. 1840.
59. » Postaügyi rendtartás. III. kiadás. Paulay J. Zsigmond. 1880.
60. » Tapasztalt konyhakertész. Pecht J. A. 1834.
61. » Kaschauer Chronik. Plath J. Dr. 1860.
62. » Pferde-Fütterungs-Methode, ohne Heu u. wenig Hafer.
63. » Legújabb ábrázolt Orbis pictus. I. Heft. Reichenbach A. B. Dr. 1847.
64. » A keresztyén katolika vallás leghatalmasabb védelke. Richter Engelbert Eligy. 1837.
65. » Mluvuiga jazyka uherszkého pre slovenskú mladez. Répászky József. 1869.
66. » Halotti szónoklatok. Rozgonyi János. 1852.
67. » Neues aus Erfahrung gefasstes Kochbuch. Salzmann M. A. 1835.
68. » Sammlung von Gebethen et Andachtsübungen für evang. Christen. 1827.
69. » Katechismus Lutheri, etc. Seiler D. Georg Fried.
70. » Ifjúságot érdeklő irományai. Cs. J. II. kötet. 1) A báránka. 2) Az elveszett gyerek. 3) Karácson. Smid Christóf. 1828.
71. » Ifjúságot érdeklő irományai. III. kötet. 1) Ájkonfels Henrik. 2) Hirlanda herczegné. Smid Christóf. 1828.
72. » Ifjúságot érdeklő irományai. IV. kötet. 1) Segítség a szükségben, vagy a fakeszt. 2) Itha Foggenburgi grófné viszontagságai. Smid Christóf. 1828.
73. » Practisches Handbuch für Militärrichter. I. Theil. Skala Carl. 1879.
74. » Practisches Handbuch für Militärrichter. II. Theil. Skala Carl. 1879.
75. » Rövid oktatás a földleírásban. Staut József. 1833.

-
-
-
76. sz. A sokat tapasztalt nevelő beszélgetései. II. kötet. St. J. 1837.
77. » Magyar házi barát, kalendárium. VI. évfolyam. Staut József. 1839.
78. » Magyar házi barát, kalendárium. XVI. évfolyam. Staut József. 1849.
79. » Vizsgálat az angol egyházzól. II. kötet. Stupfel A. 1838.
80. » Közönséges levelező. Staut József. 1834.
81. » Görög virágok az Anthologiából. Sz. J. 1834.
82. » Merkwürdigkeiten des Königreiches Ungarn. I. kötet. Carl von Szepesházy. 1825.
83. » Merkwürdigkeiten des Königreiches Ungern. II. kötet. Carl von Szepesházy. 1825.
84. » A háztartás mesterségének minden ágában tapasztalt gazdasszony. I. kiadás. Szepsi József. 1839.
85. » A háztartás mesterségének minden ágában tapasztalt gazdasszony. II. kiadás. Szepsi József. 1839.
86. » Die Perlenschnur, Gedichte. Tannenhofer Carl. 1872.
87. » Andachtsbuch für Evangelische. Theisz M. L. 1827.
88. » Der Eremit in St. Petersburg. J. C. von. Thiele 1826.
89. » Kassa sz. kir. város történelmi évkönyve. Tutkó József. 1861.
90. » Uj nemzeti zsebdalkönyvecske és szavallati gyűjtemény. 1871.
91. » Uj oktató és mulattató Fillér-kalendárium. X. évfolyam. 1846.
92. » Umrechnungs-Tabellen vom Meter-Masse. 1875.
93. » Unterricht et Gebethe z. hl. Frohnleichnamtsf. 1830.
94. » Vaterländischer Haus-Kalender für Ungarn et Siebenbürgen, illustirt. 53. Jahrgang. 1885.
95. » Geschichte der evang. Gemeinde Poprád. Wünschendorfer Carl. 1872.
96. » Die Kartoffelküche. Zentner W. 1836.
97. » Gebetbüchlein für christ-katholische Kinder. Brand Jacob Dr. 1835.
98. » Könyvtárca, tartalmaz: képeket és több ez intézetben előállított munkát. 1833—1885.

NYOMATOTT SAJÁT KÖNYV- ÉS MŰNYOMDÁJÁBAN.

